

Dokud koukám, doufám

Hudebník **Dan Bárta** letos vydal svou prozaickou prvotinu *Některé nevinnosti světa*. Není to ani autobiografie známého zpěváka, ani cestopis, ani vážkařská studie. O tom, co přesně by to mohlo být, jsme si povídali. A taky o chytání vodních blech, rozpačitosti a šprtání po padesátce.

„Jednou jsem se šel v noci projít po opuštěné pláži. Nebylo to veselé, ale také ne smutné. Bylo to... krásné.“ Tenhle citát Vincenta van Gogha je jedním z mott k vaší knize *Některé nevinnosti světa*. Kdy naposledy jste zažil krásnou procházku?

Nahoře na Šumavě jsme byli, s mámou a dětma, bylo to hezký. Nikomu se moc nechtělo, ale pak nám bylo líto hezkýho dne, tak jsme to dali, vlastně dost na sílu. A dobře jsme udělali.

Vaše knižní putování začínají v roce 1996 v *Jakartě*. Zažil jste nějakou dobrodružnou cestu už jako kluk?

Mraky. S kamarády venku, krajem dolů plných strojů, dítě toho mnoho nepotřebuje, nemá starosti, stahuje soubory z aktuálního umístění. Školy v přírodě, různé výlety „od podniku“, výpravy na brouky, motýly, žáby a čolky za humna, s Bohoušem Spustou autobusem do Svatavy na pinky chytat „vodní blechy“ pro rybičky do akvária, opejkat upytlačený cejny z Křižňáku na smeták na Starou Ovčárnu, tsss, toho bylo...

V pasáži o cestě lodí po venezuelské řece Río Caura zmiňujete svou oblíbenou dětskou knížku *Od agamy po žraloka*. Vzpomenete si, jaké dojmy jste z ní měl coby dítě a jak ji vnímáte dneska, když ji vezmete do ruky?

Pořád stejné. Prohlížím si ty obrázky zvířat, teď většinou s dětmi, mám své oblíbené stránky, mám tu knížku dvakrát. Je to prostě taková relativně stará zooencyklopedie, na svou dobu velmi výpravná a i na dnešní dobu velmi slušně ilustrovaná... a taky docela drahá, stála na přelomu sedmdesátek a osmdesátek přes stovku. Prostě základní stavební jednotka. Determinant. 1974, 130 Kčs, teď jsem to kontroloval.

Co pro vás jako dítě bylo symbolem exotiky a dobrodružství?

Knížky jako *Kde příroda vládne*, pět výprav do Asie. Anebo Poušť jde za tvým stádem.

Nebo Zajatci bílé smrti. Kara Ben Nemsí. Rolf zálesák. Enrique Stanko Vráz, Nejkrásnější brouci tropů, Safari pod rovníkem, Žil jsem mezi indiány... Vlastně ta část tátovy knihovny akorát v úrovni mých očí. Asi nejvíc ovšem U jezera Blaženosti od Heinricha Harrera, vyšlo to v nakladatelství Olympia a na obálce byla barevná fotka domorodých žen, co byly do půl těla nahé a na hlavě měly nějaké koše s ovocem nebo tak něco...

A co přesně je pro vás dobrodružství dnes?

Kácet strom, třeba. Těžko říct. Zahrát si s lidmi, se kterými jsem nikdy nehrál, píseň, kterou jsem ještě nehrál, na místě, kde jsem ještě nehrál. Teď máme s Illustratosphere pětadvacet let. Pojedeme šňůru na přelomu listopadu a prosince, s hosty Kristínou Mihaľovou a Kubou Šedivým, mladýma, šikovnýma muzikantama, propojíme se, zahrajeme si dohromady, zaimprovizujeme, zablbne, to bude dobrodružství! Vážně. Hraní je opravdu dobrodružný.

Vaše knížka se jmenuje Některé nevinности světa. Kdy jste naposledy nějakou nevinność zahlédl ve světě, který máte kolem?

Takhle se to nedá pojmut, ty situace bývají banální, jen upřímné, obyčejné a tak. Vlastně mě tahle otázka zrozačňuje do té míry, že nevím co s ní...

Tak to je mi líto, pojďme dál. Původně jsem si myslela, že jste vycházel z nějakých svých historických zápisků, ale vy jste „ždímal“ paměť. Jak se po tolika letech těží z paměti? Co vám pomáhalo?

Představivost, jen jsem vzpomínal. Před usnutím, po probuzení. Vzpomínáte a rovnou si to v duchu říkáte, jako byste to po sobě už četla. A taky při tom psaní samotném, když si něco vybavujete a jedete, rovnou to popisujete, jako já teď myšlenky. Nějak to ve vás ožívá, obarvuje se, hledáte slova, která to celé trefí, pojmenují, uvedou a tak dále, celý ten výjev, obraz, pocit, stav, náladu, zvuk, barvu, celek, detail. Vžíváte se, hledáte, pořád posloucháte, jak zní to vaše vyprávění, už to žijete jinak, znova a třeba vůbec ne přesně tak, jak to bylo, i vědomě, o to prostě nejde. Ani o vás leckdy už nejde.

A o co jde?

Směřujete k nějaké pointě, víte, proč to chcete vyprávět a proč takhle, přitlačíte na to, co se vás dotýká, vynecháte, nebo naopak zdůrazníte to, co překáží, přehání, přebývá, přepadáva... Odoláváte asociacím nebo se jim odevzdáte, jdete pozpátku, přerýjete sled, bavíte se, hrajete si, smějete se, dojímate... Jestli jste šli na severovýchod nebo na severozápad, si najdete v mapě. Nebo si vzpomenete, kde stálo slunce. Anebo ne. Pokud o tom vůbec chcete mluvit. Jestli to bylo ausgerechnet devátého je irelevantní, pokud to není stěžejní. Jestli jste se nejdřív osprchovala a pak jste si dala cigáro, nebo naopak, na tom přece nesejde, pokud z toho něco nevyplývá dál, třeba že jste si udělala takovou pohodu, až jste pak podpálila bungarov nebo tak něco, no, že jo?

Jo! Knížka je jakýmsi cestovatelským deníkem v průběhu bezmála třiceti let. To je dlouhá doba, změnilo se nějak zásadně i to, co přesně chcete vidět, zažít, na co upíráte pozornost?

Já jsem se změnil. Můj život se změnil. Takže se změnilo i to okolo. Myslím, že to funguje spíš obráceně, popravdě. Mě baví se dívat. A chci to umět dobře. A je mi trochu fuk, na co zrovna. To se nezměnilo. A věřím, že se to nezmění. Dokud koukám, doufám.

V jednom rozhovoru jste řekl, že byste na některá místa nevyrazil, kdybyste si je předem prohlédl na internetu. Jaký vliv má podle vás digitální doba na autenticitu cestování? A jak je tomu u vás – jaké zdroje vlastně při plánování cest využíváte? Jezdil jste třeba s Lonely Planet a podobně?

Jasně že jo, jezdil. Chtěl jsem tím říct primárně, že jsou některá místa na internetu tak k neuvěření krásná, že jsou jiná vedle

nich taková dost ošklivá, zvlášť když je vyfotí nějaký nevinný nešika, který moc fotit neumí, a že jich je. A přitom to je ve skutečnosti třeba úplně obráceně, tím pádem jsou to všechno takové trochu informace, že si nejste jistá, čím se máte nechat odradit nebo zaujmout, a tak pátráte a pátráte, až nakonec pojedete třeba úplně jinam, protože už to znáte. Hlavně tu písčnou zátoku s tím krásným útesem, co za ním zapadá slunce, vyfocenou v zimě, když se tam mnoho lidí nesrocuje, hm, protože někde lyžují. >>

ÚRYVEK Z KNIHY NĚKTERÉ NEVINNOSTI SVĚTA

„Druhý den mne Zástupce Mistra na odpolední meditaci nenajde. Při večeri mu prozradím, že jsem nedaleko odtud, támhle kousek po cestě a pak dolů k lesíku, narazil na takový mělký bahnitý rybníček, a protože bylo opravdu pěkně a já si chtěl trochu odpočinout, tak jsem tam chvíli zevloval a pak jsem fotil nějaká šidélka rodu Ceriagrion a jednoho lestida, nejspíš Lestes praemorsus decipiens. A že to bylo hezké odpoledne. Nevěří mi ani slovo, hajzlík jeden.“

O DANOVI

Český zpěvák, textař, fotograf a milovník přírody a vážek. Jeho hudební kariéra je spjata se skupinami Alice, Die El. Elefant!?, Sexy Dancers, J.A.R. nebo s jazzovým projektem Illustratosphere. Původně je vystudovaný rentgenový laborant, v roce 2019 absolvoval bakalářské studium aplikované ekologie. Je ženatý, má tři děti.

VDETAILU

Deska, ke které se vracím... Teď jsem si po letech poslechl Feist, Let It Die, dobrá deska to je, obstála. Možná se z ní naučím nějakou písničku, možná určitě.

Knížka, kterou mám momentálně na nočním stolku... Tajný život stromů se to jmenuje, ale čtu to trochu z nezbytí, popravdě na přeskáčku a nevydržím to dlouho.

Seriál, na který zrovna koukám... Nedávno jsme dojeli třetí řadu Bílého Lotosu.

Nejoblíbenější snídaneň na cestách... No, mně to je spíš jedno, pardon.

Místo, kde se cítím opravdu dobře... Potok v cizokrajném lese.

OSOBNOST

Zažil jste nějakou cestu, ke které jste se v knize určitě vracet nechtěl, protože byla prostě strašná?

Ne, to ne. Myslím, že ne. Některé se mi prostě nehodily do krámu, jak říkám, deník jsem vlastně nepsal. O mnoha dobrodružstvích jsem nevyprávěl, protože, é, protože se mi nechtělo.

Jedno avokádo, dva pomeranče... i tak vypadal váš jídelníček na cestách. Zpohodlněl jste v tomto ohledu s věkem, nebo se k tomuto svým způsobem poustevníckému životu rád vracíte?

Víte, mně šlo zrovna v tomto případě spíš o vztah toho indiánského páru, který nám je daroval, jak je to v něčem úplně stejné jako u nás na vsi. O tu prostotu, osudovost, ukotvení. Navíc avokádo a pomeranč jsou takové nekompatibilní plody. Avokádo a dva pomeranče, to je i běžný denní chléb polovyhořelého manažera z Aschaffenburgu, který experimentuje s veganstvím. A ne, nepohodlněl jsem v tomto ohledu. Mám to štěstí, že vnímám jídlo prostě jako potravu, mně je to dost jedno, pardon.

„Vzal jsem si píseň, byla krásná, ne biologii, jakkoliv ji miluju,“ píšete v kapitole věnované Peru, kde jste v roce 2002 zvažoval svéráznou pracovní nabídku – provádět lesem návštěvníky za byt a stravu. Přišla někdy v životě ještě další nabídka, která by vás podobně nahlodala?

Ne. Proto jsem ji tam rozebral. Byt a stravu... Víte co, byl bych v srdci Amazonie. Ten les tam je silný, starý, bohatý a krásný. Původní, chráněný, nádherný. A na dosah ruky. Viděl jsem v životě už docela dost lesů. Tropických, myslím. Ale žádný takový, který by tolik překypoval životem. Ani předtím, ani potom.

V roce 2019 jste se stal bakalářem aplikované ekologie, vaše druhá láska vás na chvíli vcucila... Já se

zrovna v téměř padesáti vracím k vysokoškolskému studiu, a tak mi to nedá a zeptám se, co pro vás v souvislosti se studiem „ve vyšším věku“ bylo nejtěžší?

Najít na to čas. Možná i ta paměť a tak, ale nevím. Srovnání nemám. Nejtěžší mohlo klidně být, když jsem si uvědomil a přiznal, jak jsem byl trouba, že jsem se v mládí pořádně neučil. Protože já se pořádně neučil.

A co byla na studiu největší radost?

Udělat v prváku zkoušku z matematiky. Navíc za dvě. To bylo velký. Díky, Šperláne. A popsat při zkoušce ze zoologie kostru kočky. Když mi docvaklo, že je to savec, takže je to nemlich homologicky stejný jako člověk, tak jsem to tam jenom s takovým gustem napráskal. A navíc pěkně po latinsky, protože když jsem dělal nastavbu rentgen, prostě jsem ty kosti uměl. Musel jsem je umět. Vypadalo to, že jsem na tu zkoušku šprtal jak zjednaněj, ale já si jenom vzpomněl na starý časy. Protože asistent Fiala a doktor Chudáček tehdy na plzeňský zdrávce věděli, co chtějí, a nedali pokoj, dokad' to nedostali.

Tříleté studium vás uspokojilo, nebo si chcete v budoucnu vzdělání ještě rozšířit?

Neuspokojilo, ale nechci. Respektive asi ne oficiálním studiem nějakého oboru. Ne, nikdy a taky není proč, protože bych toho spoustu zapomněl, kdybych se s tím denně nepotkával a nepotýkal. Matkou moudrosti jest opakování, to se dávno ví. Jsem muzikant, jakkoliv přírodovědu miluju. Je to můj koníček.

Na jaké místo na světě se určitě musíte znova vrátit?

Domů.

A kam se s dětmi a manželkou vracíte rád v Česku?

K našim a k jejich. 🐼

Petra Šroubek Pohlová